

13 Iunie 2008, nr. 293

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea unor acte legislative (CCA, Legea privind activitatea operativă de investigații)

(înregistrat în Parlament cu numărul 1633 din 19 Mai 2008)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea unor acte legislative (CCA, Legea privind activitatea operativă de investigații).

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Serviciul de Informații și Securitate, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Potrivit autorilor notei informative de însoțire a proiectului, promovarea acestui se face pentru "perfecționarea cadrului normativ în domeniu, astfel încât să fie protejate drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, securitatea statului în ansamblu, în scopul prevenirii accesului neautorizat la sistemele informaționale și la datele stocate sau vehiculate în acestea, se propune operarea unor completări în Codul penal, Codul cu privire la contravențiile administrative, Legea privind activitatea operativă de investigații, Legea privind activitatea particulară de detectiv și de pază."

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

- 5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă**

- 6. Suficiența argumentării.** Nota informativă conține o argumentare temeinică. Astfel, se menționează următoarele: "Conform articolului 28 din Constituție statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată a persoanei, [...] iar autoritățile publice au obligația de a le respecta și de a le ocroti. [...] este un atentat la viața intimă a persoanei ascultarea, înregistrarea sau transmiterea printr-un aparat oarecare a imaginilor sau a vorbelor pronunțate de o persoană, fără consimțământul acesteia. Excepție de la aceste prevederi, potrivit articolului 30 alin. (2) din Constituție, constituie doar cazurile când această derogare este prevăzută în lege și este necesară în interesele securității naționale, bunăstării economice a țării, ordinii publice și în scopul prevenirii infracțiunilor. [...] Prin intermediul mijloacelor destinate obținerii ascunse a informației, utilizate ilegal de persoanele fizice și juridice, se încalcă drepturile constituționale ale cetățenilor, se creează premise pentru divulgarea secretului de stat, comercial și alt secret ocrotit de lege, pot fi efectuate acțiuni de șantaj, astfel, fiind pusă în pericol securitatea statului, societății și a persoanei.

[...] Reglementarea activității ce ține de mijloacele tehnice speciale pentru obținerea ascunsă a informației la nivel legislativ și instituțional constituie o necesitate stringentă în toate țările lumii."

Nota informativă prezintă elementele novatoare pe care urmează să le introducă proiectul (secțiunea 5.1.), dar conține și anumite inexactități (secțiunea 5.2.).

5.1. Elementele noi introduse de proiect. În acest sens, nota informativă precizează că "Proiectul introduce răspunderea administrativă sau, după caz, penală, pentru proiectarea, producerea, deținerea și utilizarea ilegală a mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației, încălcarea regulilor de import, export, proiectare, producere sau comercializare a acestor mijloace. Conform completărilor propuse la Legea privind activitatea operativă de investigații, Guvernul va aproba Clasificatorul mijloacelor tehnice speciale destinate pentru obținerea ascunsă a informației în procesul desfășurării activității operative de investigații, precum și Regulamentul cu privire la importul, exportul, proiectarea, producerea și comercializarea unor astfel de mijloace."

5.2. Deficiențele argumentării. Nota informativă conține anumite inexactități și omisiuni care pun la îndoială argumentele invocate în ea de către autori. Astfel, autorii constată o "necesitate stringentă în toate țările lumii" de a reglementa activitatea "ce ține de mijloacele tehnice speciale pentru obținerea ascunsă a informației la nivel legislativ și instituțional", după care menționează că "Acest fapt ne demonstrează și practica internațională." Spre regret, exemple din această practică nu sînt aduse cu privire la nici una din țările lumii. În continuare, nota informativă se referă la un anumit "studiu", fără a preciza denumirea, anul efectuării lui și autorii. Astfel, formula "Potrivit unui studiu" nu pare să convingă despre existența acestui studiu, fiind vorba, probabil, de o simplă examinare a legislației în vigoare în domeniu făcută chiar de autorii proiectului.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Asemenea referințe nu se conțin nici în textul proiectului, nici în nota informativă.

Cu toate acestea, potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

8. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, În cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Astfel, fundamentarea economico-financiară lipsește, dar nici nu este necesară, deoarece implementare prevederilor proiectului nu pare să atragă cheltuieli financiare sau de altă natură.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă promovarea anumitor interese/beneficii de grup sau individuale. Promovarea proiectului urmărește interesul general al persoanelor de a li se asigura o mai buna protecție a vieții lor private, prin reducerea drepturilor altor persoane private de a utiliza mijloace tehnice speciale pentru obținerea ascunsă a informației.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Aplicarea prevederilor proiectului va atrage reducerea drepturilor persoanelor care practică activitate particulară de detectiv conform Legii privind activitatea particulară de detectiv și de pază nr. 283-XV din 04.07.2003. Astfel, proiectul introduce interdicția expresă de utilizare a mijloacelor tehnice speciale pentru obținerea ascunsă a informației. Însă, avînd în vedere finalitatea proiectului, considerăm această prejudiciere conformă criteriului interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Formulările conținute în proiect sînt suficient de clare și concise, exprimările întrunind rigorile tehnicii legislative.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Nu reglementează în esență aspecte noi ale activității autorităților publice, ci elimină posibilitățile pentru persoane particulare de a utiliza, dar și comercializa, importa, proiecta etc. mijloace tehnice speciale pentru obținerea ascunsă a informației, astfel încât, asemenea activități să rămână în controlul exclusiv al statului.

Concluzii

În concluzie, considerăm că prezentul proiect nu este afectat de elemente de coruptibilitate, cu excepția anumitor curențe de fundamentare.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției